

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av rådets beslut (EU, Euratom) 2020/2053 om systemet för Europeiska unionens egna medel

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av rådets beslut (EU, Euratom) 2020/2053 om systemet för Europeiska unionens egna medel (RP 260/2020 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet och ekonomiutskottet för utlåtande.

Utlåtanden

Utlåtande har lämnats av

- ekonomiutskottet EkUU 4/2021 rd
- grundlagsutskottet GrUU 14/2021 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- finansminister Matti Vanhanen, finansministeriet
- statssekreterare som kanslichef Juha Majanen, finansministeriet
- budgetråd Seija Kivinen, finansministeriet
- budgetråd Panu Kukkonen, finansministeriet
- statssekreterare för EU-ärenden Kare Halonen, statsrådets kansli
- konsultativ tjänsteman Jussi Lindgren, statsrådets kansli
- specialsakkunnig i EU-ärenden Joanna Tikkanen, statsrådets kansli
- Finlands stf. ständig represent i EU, ambassadör Minna Kivimäki, utrikesministeriet
- branschdirektör Teppo Koivisto, Statskontoret
- verkställande direktör Markus Lahtinen, Pellervon taloustutkimus PTT
- direktör Elina Pylkkänen, Löntagarnas forskningsinstitut
- chef för internationella ärenden Markus Penttinen, Akava ry
- skattedirektör Anita Isomaa, Finlands näringsliv rf
- ledande expert Janica Ylikarjula, Finlands näringsliv rf
- forskningsrådgivare Tarmo Valkonen, Näringslivets forskningsinstitut ETLA
- direktör, chefsekonom Veli-Matti Mattila, Finanssiala ry
- chefsekonom Patrizio Lainá, STTK rf
- ekonomisk expert Anni Marttinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf

Betänkande FiUB 4/2021 rd

- direktör Matti Mannonen, Teknologiindustrin rf
- universitetsforskare Timo Miettinen
- politices doktor Peter Nyberg
- arbetslivsprofessor Vesa Vihriälä
- ekonomie doktor Tomi Viitala.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- miljöministeriet
- Centralhandelskammaren
- Finnwatch rf
- Plastindustrin rf
- Miljöindustrin och -tjänster YTP rf.

Inget yttrande av

- Statens ekonomiska forskningscentral
- Finsk Energiindustri rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att riksdagen godkänner rådets beslut från 2020 om systemet för Europeiska unionens egna medel. Beslutet om egna medel innehåller sedvanliga bestämmelser om grunderna för finansieringen av unionens budget. Dessutom ingår bestämmelser om extraordinära och tillfälliga ytterligare medel för att hantera konsekvenserna av covid-19-krisen. Dessa bestämmelser innehåller också en fullmakt att ta upp lån på 750 000 miljoner euro i anslutning till finansieringen av unionens återhämtningsinstrument.

Rådets beslut ska godkännas av alla medlemsstater och det träder i kraft den första dagen i den första månaden efter mottagandet av den sista anmälan om nationellt godkännande. Rådets beslut tillämpas retroaktivt från och med den 1 januari 2021.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner rådets beslut antaget 2020 om systemet för Europeiska unionens egna medel.

Beslutet om egna medel innehåller sedvanliga bestämmelser om grunderna för finansieringen av unionens budget. EU:s fleråriga budgetram (MFF) för 2021–2027 godkändes genom en förordning av rådet i december 2020. Dess totala finansiering för olika kategorier av egna medel uppgår till sammanlagt 1 087 miljarder euro (2018 års priser). I december godkände rådet också ett exceptionellt stimulanspaket av engångsnatur för att påskynda EU:s återhämtning från den ekonomiska krisen till följd av coronapandemin. I beslutet om egna medel ingår således också bestäm-

Betänkande FiUB 4/2021 rd

melser om en fullmakt att uppta lån på 750 miljarder euro för finansiering av återhämtningsinstrumentet.

För att beslutet om det finansiella systemet för EU:s budget och stimulanspaket ska träda i kraft måste beslutet antas av varje medlemsstat i enlighet med dess konstitutionella bestämmelser. I beslutsprocessen respekteras således medlemsstaternas bestämmanderätt i fråga om de nationella statsfinanserna.

Beloppet av Finlands årliga EU-avgifter påverkas i första hand av nivån på budgetramen, strukturen och strukturförändringarna i systemet för egna medel samt utvecklingen av olika kategorier av egna medel under de kommande åren, av vilka den mest betydande konsekvensen är Finlands BNI-tillväxt i förhållande till andra medlemsstaters BNI-tillväxt. Medlemsstaternas betalningsandelar är under den nya perioden dessutom utsatta för ett särskilt tryck, eftersom en av unionens största betalare, Storbritannien, inte deltar i finansieringen av unionen under den nya perioden annat än i enlighet med vad som överenskommit i utträdesavtalet.

Utskottet kommer nedan att behandla finansieringen av den fleråriga budgetramen, inbegripet det nya medlet från plast, stimulanspaketets innehåll och effekter samt eventuella framtida egna medel som planeras för dess finansiering.

Den fleråriga budgetramen och de ekonomiska konsekvenserna för Finland

I december 2020 antog Europarådet ett beslut om EU:s fleråriga budgetram för 2021–2027, för vars finansiering det samlas in sammanlagt 1 087,6 miljarder euro i egna medel enligt 2018 års priser. En deflator på 2 procent tillämpas på budgetramen vid omvandlingen av prinsnivån till gängse priser, vilket motsvarar priskorrigeringsmekanismen för den föregående finansieringsperioden.

Finlands andel av avgifterna i anslutning till budgetramen ökar från 16 miljarder euro under den föregående perioden till 16,7 miljarder euro under den nya perioden, räknat i 2018 års priser. Ökningen är cirka 700 miljoner euro, dvs. cirka 4 procent. Uppskattningarna av Finlands andel bygger på Finlands BNI-andel av unionens sammanlagda BNI, som i genomsnitt beräknas vara cirka 1,70 procent åren 2021–2027.

Utskottet välkomnar att förhandlingarna om medlemsavgifter för den nya finansieringsperioden har lyckats väl och att Finlands medlemsavgifter har stigit relativt måttligt, då Storbritanniens utträde ur EU medförde betydligt större höjningar av medlemsavgifterna för de flesta nettobetalande länder. Finlands relativa nettobetalningsställning sjunker rentav något och Finland kommer att behålla sin ställning som en av de minsta nettobetalarna.

Eftersom Finlands betalningsandel i fortsättningen kommer att påverkas av de ändringar som görs i systemet för egna medel är det mycket viktigt att konsekvenserna av ändringarna utreds noggrant innan de godkänns. Det är viktigt att ändringar i systemet med nya egna medel även framöver kräver enhälliga beslut av rådet och ratificering av medlemsstaterna.

Betänkande FiUB 4/2021 rd

Finlands årliga EU-avgifter beaktas till gängse priser både i statsbudgeten och i planen för de offentliga finanserna. Beräknat så här uppgår Finlands EU-avgifter i genomsnitt till 2,6 miljarder euro per år under budgetramperioden 2021–2027.

I statsbudgeten för 2021 har konsekvenserna av beslutet om egna medel beaktats vid dimensioneringen av Finlands EU-avgifter (moment 28.92.69). Avsikten är dock att användningsändamålet för anslaget preciseras i en tilläggsbudgetproposition våren 2021 så att det möjliggör betalning av både egna medel utifrån det nya medlet från plast och vid behov likvida medel. Justeringarna för de påföljande åren görs i samband med utarbetandet av planen för de offentliga finanserna 2022–2025.

Avgiftskorrigeringar. Vissa medlemsstater (Nederländerna, Österrike, Sverige, Tyskland och Danmark) beviljas en bruttominskning av sin årliga BNI-andel på totalt 7,6 miljarder euro per år, uttryckt i 2020 års priser. Alla medlemsstater deltar i finansieringen av reduktionen i proportion till sin BNI-andel. Finlands andel av finansieringen av reduktionen är cirka 130 miljoner euro per år i 2020 års priser.

Under den nya budgetramperioden kommer Finlands andel av finansieringen av betalningskorrigeringar att vara betydligt mindre än under den föregående perioden, påpekar utskottet. Under den föregående budgetramens sista år, 2020, betalade Finland sammanlagt över 200 miljoner euro för de betalningskorrigeringar som beviljats vissa medlemsstater. Av detta belopp var Storbritanniens avgiftskorrigeringar jämte tilläggskorrigeringar cirka 155 miljoner euro och korrigeringen i anslutning till momsmedlen cirka 40 miljoner euro. Av den minskning som görs i BNI-andelen var Finlands andel cirka 20 miljoner euro. Det totala beloppet av betalningskorrigeringar i euro sjunker alltså och samtidigt förenklas systemet med betalningskorrigeringar, eftersom korrigeringar i fortsättningen endast är tidsmässigt och kvantitativt begränsade så kallade klumpsummerabatter baserade på BNI.

Finansiering av unionens budget

Finansieringen av unionens budget bygger på egna medel som delas in i så kallade traditionella egna medel och andra egna medel. Traditionella egna medel består av avgifter och bidrag, tullar enligt gemensamma tulltaxan och andra tullavgifter som fastställs av unionens institutioner för handel med tredjeländer. Andra egna medel är momsmedel och kompletterande medel baserade på bruttonationalinkomsten.

Momsmedel. De momsbaserade egna medlen förenklas. Sakkunniga i utskottet har ansett att ändringen är motiverad och ekonomiskt fördelaktig för Finland. De nya förenklade momsmedlen minskar Finlands EU-betalningar med sammanlagt cirka 280 miljoner euro under hela budgetramperioden. Utskottet tillstyrker ändringen. Utskottet delar dock de sakkunnigas oro över att bestämningsgrunden fortfarande endast beaktar det faktiska skatteutfallet och därför är till fördel för länder där det är vanligt att momsen kringgås.

Nationell betalningsandel för icke-materialåtervunnet plastförpackningsavfall. Det egna medlet som baserar sig på icke-materialåtervunnet plastförpackningsavfall är en ny medlemsavgift som betalas från den nationella budgeten. Det rör sig alltså inte om en skatt eller avgift som direkt

Betänkande FiUB 4/2021 rd

ska betalas av konsumenter, förpackningsproducenter eller importörer. Det nya medlet från plast är ekonomiskt fördelaktigt för Finland och beräknas sänka Finlands EU-avgifter med cirka 220 miljoner euro under hela budgetramperioden, dvs. med cirka 30 miljoner euro per år. Sakkunniga har i huvudsak förhållit sig positiva till det nya medlet från plast. Eftersom medlet bestäms utifrån rapporteringen om förpackningsavfall måste förpackningsstatistiken bli mer tillförlitlig, statistiken ses över och metoderna harmoniseras mellan medlemsstaterna. Därför anser utskottet att det är viktigt att kvaliteten på och tillsynen över statistikuppgifterna i fortsättningen utvecklas både nationellt och på EU-nivå. Likaså ska den behöriga myndigheten garanteras tillräckliga resurser för tillförlitlig statistikföring.

Medlet från plast blir ett incitament för att materialåtervinna plastförpackningsavfall, vilket kan anses vara välkommet. En hög återvinningsgrad kan dock också leda till att smutsiga plaster eller plaster som innehåller skadliga ämnen materialåtervinns eller att olika plastkvaliteter blandas ihop. Resultatet blir produkter av lägre kvalitet som inte är efterfrågade och som efter att ha kasserats är svåra att återvinna som material. Därför anser utskottet att det är viktigt att på olika sätt främja en högkvalitativ återvinning och utgallring av skadliga ämnen. Likaså är det välkommet att målet vid sidan av att öka materialåtervinningen av plast är att minska den totala mängden plastförpackningsavfall, eftersom det plastförpackningsavfall som inte materialåtervinns beräknas enligt en ny metod där storleken på medlet från plast utöver återvinningsgraden också påverkas av den totala mängden plastförpackningsavfall.

De nya egna medlen i finansieringen av återhämtningsinstrumentet. Det interinstitutionella avtalet om budgetsamarbete mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen innehåller en plan för införandet av nya egna medel. Medlen är avsedda att finansiera återbetalningen av återhämtningsinstrumentets lån.

Enligt färdplanerna bör kommissionen senast i juni 2021 lägga fram förslag till nya medel för tullmekanismen för koldioxidutsläpp, den digitala skatten, det reviderade förslaget om intäkterna från auktioneringen av utsläppsrätter, eventuellt utvidgat till flyg- och sjötransporter. Ibruktagnandet sker eventuellt från och med den 1 januari 2023. Enligt planen ska kommissionen dessutom före juni 2024 lägga fram förslag kring bland annat en skatt på finansiella transaktioner, en avgift till företagssektorn eller en ny gemensam konsoliderad bolagsskattebas. I fråga om dessa ska det eventuella införandet ske den 1 januari 2026.

Utskottet konstaterar att förslaget, med undantag för medlet från plast, inte innehåller några konkreta förslag till nya egna medel. Därför behandlar utskottet här endast de planerade nya egna medlen på ett allmänt plan. Utskottet kommer att forma sin slutliga ståndpunkt om förslagen till nya egna medel först efter det att förslagen har lagts fram. Utskottet förutsätter också att det görs heltäckande och tillräckliga konsekvensbedömningar av förslagen. Vid konsekvensbedömningen ska bland annat förslagets konsekvenser för skatteintäkterna och konkurrenskraften i Finland beaktas.

Utskottet betonar att de nya egna medlen bör bidra till en rättvis beskattning och stärka insatserna på EU-nivå för att bekämpa skattebedrägeri och kringgående av skatt. Utskottet anser att de nya egna medlen är motiverade i situationer där en skatt eller avgift inte effektivt kan samlas in av enskilda medlemsstater.

Betänkande FiUB 4/2021 rd

Vid bedömningen av lösningar på EU-nivå måste man också beakta förberedelserna inom OECD, så att förslagen inte i onödan försvagar EU:s eller Finlands konkurrenskraft. Detta framhåvs bland annat i beredningen av den digitala skatten och skatten på finansiella transaktioner. Sakkunniga anser att en global lösning skulle vara bättre än en skatt på EU-nivå. Beroende på den digitala skattens natur kan en svaghet i en lösning på EU-nivå vara att till exempel företag som bedriver digital affärsverksamhet från Förenta staterna eller Kina inte skulle påföras skatt. En skatt på finansiella transaktioner på EU-nivå kan i sin tur leda till att den skattepliktiga handeln delvis flyttar över till marknader utanför EU. Utskottet anser det vara viktigt att Finland aktivt arbetar för att utveckla beskattningen både internationellt och på EU-nivå. Syftet med arbetet är att begränsa den urholkning av samfundsskatten som beror på aggressiv skatteplanering och skattekonkurrens mellan staterna.

Sakkunniga har också uttryckt oro över de eventuella skadliga effekterna av den gemensamma konsoliderade skattebasen (Common consolidated corporate tax base, CCCTB). För Finlands del kan den omfördelning av skattebasen mellan medlemsstaterna som ingår i CCCTB-modellen leda till förlorade skattebaser och skatteintäkter, åtminstone att döma av allokeringskriterierna i kommissionens förslag. Kriterier som har beaktats är materiella tillgångar, försäljning, personalstyrka och löner. Immateriella rättigheter, som är ett viktigt kriterium för Finland, beaktas inte. Därför anser utskottet att det är viktigt att Finland aktivt deltar i ändringen av fördelningsplanen för bolagsskattebasen. Om en del av skattebasen ska delas upp till egna medel i EU, kan de finländska koncernernas skattebörda komma att öka, när beskattningen sker i medlemsstater med högre skattesats. Utskottet ställer sig därför reserverat till nyttjandet av CCCTB som en del av de egna medlen, men ser mer positivt på harmoniseringen av reglerna för beräkning av bolagsskatten (Common Corporate Tax Base, CCTB). Sakkunniga har påpekat att det inte är möjligt att utnyttja CCCTB som en del av de samlade egna medlen utan att projektet genomförs i sin helhet med avseende på både harmonisering av reglerna för beräkning av bolagsskatten (CCTB) och omfördelning av skattebasen (CCCTB).

Slutligen tar utskottet upp vissa beslut gällande beskattning. Beslut med kvalificerad majoritet kan undantagsvis övervägas i begränsad utsträckning för att bekämpa svart ekonomi, skadlig skattekonkurrens, skatteflykt och skattebedrägeri, exempelvis vid informationsutbyte mellan medlemsstaterna och annat administrativt samarbete. Utskottet påminner dock om att skattebestämmelserna i fråga om indirekta skatter antas i enlighet med artikel 113 i EUF-fördraget, som förutsätter enhällighet mellan medlemsstaterna. Dessutom ska de nya egna medlen införas i enlighet med beslutsförfarandet för egna medel, vilket också kräver enhällighet mellan medlemsstaterna. Således måste enhällighet fortfarande krävas även för beslut om EU:s egna medel.

Återhämtningsinstrumentet

Återhämtningsinstrumentet är en extraordinär engångsåtgärd som utskottet anser det vara motiverat att godkänna inom ramen för de egna medlen som helhet.

Återhämtningsplanen upprättades i en situation där coronavirusepidemin hade orsakat en global ekonomisk kris. Detta ökade risken för kris på finansmarknaden, eftersom det befarades att det skulle bli svårare för redan skuldsatta länder att få lån. En höjning av räntorna på skuldsatta länders statsobligationer kunde leda till att ländernas banker hamnat i problem, vilket snabbt kunde

Betänkande FiUB 4/2021 rd

få återverkningar i alla EU-länder. I värsta fall kunde det ha lett till insolvens för stater och därmed i förlängningen till en recession som eurokrisen eller en ännu allvarligare recession.

Besluten om återhämtningsinstrumentet reducerade denna risk. Om man inte hade vidtagit gemensamma åtgärder kunde instabiliteten i EU:s ekonomi ha ökat, vilket också skulle ha lett till en ökad risk för lamstagna investeringar och ekonomisk kris i EU. Då kunde Finlands förluster bli betydligt större än finansieringsandelen i återhämtningsinstrumentet.

I praktiken är det naturligtvis omöjligt att veta hur allvarlig krisen i EU:s ekonomi skulle ha varit utan stödpaketet, men stimulanspaketet och även ECB:s köpprogram har i vilket fall som helst bidragit till att lugna ner marknaden och minska risken för att EU-länderna får problem på obligationsmarknaden. Beslutet om en återhämtningsfond har också förbättrat förväntningarna på den ekonomiska utvecklingen i de mest skuldsatta länderna och bland annat har räntorna sjunkit i förhållande till de tyska räntorna.

Bland annat Finland är nettobetalare av paketet, men utskottet anser att det inte ligger i Finlands intresse att lämna sig utanför, eftersom projektet kan misslyckas om ett av länderna uteblir. Då är sannolikheten för en djup kris stor och därmed blir Finlands ekonomiska förluster sannolikt betydande. Utskottet påpekar också att andra länder som förhöll sig kritiska till återhämtningsfonden inte var villiga att sätta stopp för beslutet, trots att den finansiella lösningen inte är optimal.

Sakkunniga ser det även som möjligt att paketet inte skulle gå i stöpet fastän Finland skulle utebli från återhämtningsfonden. På så sätt kunde Finland genom beslut på nationell nivå uppnå minst samma resultat som genom finansiering via EU, eller rentav ett resultat av större mått.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning och anser att en sådan lösning skulle innebära att Finland förlorade mycket av sitt politiska kapital. Det kan i fortsättningen bli dyrare än denna lösning, om Finland inte längre får uppbackning för sina egna ståndpunkter när det fattas beslut i ärenden där enhällighet inte krävs. Om vi kräver särbehandling försvagas också våra möjligheter att få stöd om Finland drabbas av ekonomiska eller andra chocker.

Utskottet påpekar också att EU inte bara är en avgiftsunion utan också en politisk gemenskap där solidariteten påverkar EU:s tillförlitlighet i övriga världens och finansmarknadens ögon. Trots bristerna och problemen i återhämtningsfonden har Finland i enlighet med det som beskrivs ovan också ett ekonomiskt intresse av att delta i ett arrangemang av det slag som föreslås, eftersom Finland är en öppen, exportdriven, liten ekonomi med intensiva ekonomiska kopplingar till övriga Europa.

Återbetalningen av fondens lån ökar kostnaderna för Finlands EU-medlemskap med cirka 210 miljoner euro per år, om lånen amorteras jämnt fram till 2058. Av detta belopp är cirka 40 procent återbetalning av Finlands understödsandel. De här kostnaderna kan också ses bland annat mot den totala nytta som EU-medlemskapet och exempelvis tillträdet till den inre marknaden för Finland som helhet medför. Enligt proposition bedömde Oxford Economics i sin översikt våren 2019 EU-medlemskapets konsekvenser för Finlands makroekonomi. Enligt översikten beräknas EU-medlemskapet ha ökat exempelvis Finlands totala handel med 9—26 procent, vilket motsvarar 16—

Betänkande FiUB 4/2021 rd

47 miljarder euro 2017. Medlemskapet i EU och EMU beräknas också ha ökat utländska direkt-investeringar i Finland med sammanlagt över 30 miljarder euro från och med 1995.

Mot denna bakgrund försvagar deltagandet i kostnaderna för stimulanspaketet inte nämnvärt de ekonomiska fördelar som EU-medlemskapet medför.

Engångskaraktär, användning av medlen. Lösningen är en extraordinär engångsföreteelse och ökningen av taket för egna medel är tillfällig, vilket var ett av Finlands viktigaste förhandlingsmål. Men sakkunniga har sett det som möjligt att den nya tolkningen av möjligheten för EU att uppta egna lån ökar sannolikheten för att en lösning av samma typ kommer att tillgripas på nytt och att unionen samtidigt tar ett steg mot en permanent finanspolitik på unionsnivå.

Utskottet anser att genomförandet av återhämtningspaketet inte i sig skapar en fiskal union men att till exempel inkomstöverföringar utan strikta villkor kan minska behovet av att förbättra de ekonomiska strukturerna. Den gemensamma skulden kan också öka risken för samlad offentlig skuldsättning i medlemsländerna på ett sätt som på lång sikt kan öka unionens krisbenägenhet. Ett alternativ till det separata återhämtningspaketet skulle ha varit att stödja sig på finansiella instrument som skapats under eurokrisen, men en stor majoritet av medlemsländerna understödde inte denna lösning bland annat på grund av att krisen inte beror på att något land har skött sin finanspolitik dåligt.

Utskottet noterar att liknande beslut även i fortsättningen kräver enhällighet. Beslut om den gemensamma politiken fattas fortfarande inom ramen för befintliga institutioner, och i detta sammanhang skapas inga nya institutioner för genomförande av finanspolitiken på EU-nivå. För ett litet medlemsland som Finland är det nödvändigt att man håller fast vid dessa principer också i framtida lösningar och att lösningen inte heller överhuvudtaget blir ett prejudikat för framtida beslut. Finland bör inte heller ställa sig bakom arrangemang där det ingår svårförutsebara drag av solidariskt ekonomiskt ansvar.

För godtagbarheten är det nödvändigt att arrangemanget fyller sitt syfte och uppnår de mål som ställts upp för det. Därför måste EU säkerställa och effektivt övervaka att medlemsländerna använder medlen på ett effektivt, hållbart och transparent sätt i enlighet med både EU:s kriterier och de nationella kriterierna. Medlemsländerna bör samtidigt förbinda sig att genomföra strukturreformer för att förbättra hållbarheten i de egna offentliga finanserna och stoppa ökningen av den offentliga skulden. Utskottet anser också att det är nödvändigt att rättsstatsprincipen följs konsekvent. En effektiv stöd användning i enlighet med kriterierna minskar den moraliska risk som är förenad med stöd utan krav på motprestation eller stöd med påfallande fördelaktiga villkor.

För att finansieringen verkligen ska bli en engångsföreteelse måste den åtföljas av en förstärkning av Europas och eurons resiliens och av en mer kontrollerad och förutsägbar skuldreglering för staterna.

Användningen av medel i Finland. De finansiella resurserna från återhämtningspaketet ska användas för att finansiera Finlands program för hållbar tillväxt, vars huvudlinjer tas upp i den anknytande redogörelsen (SRR 6/2020 rd). Som finansutskottet noterar i sitt betänkande om redogörelsen (FvUB 1/2021 rd) är återhämtningsinstrumentet inte den bästa möjliga lösningen för

Betänkande FiUB 4/2021 rd

Finland, men dess konsekvenser kan inte bedömas enbart utifrån betalningsandelen. Det väsentliga är hur effektivt finansieringen används, hur väl vi lyckas skapa ny tillväxt och tillväxtpotential på lång sikt och hur Finland med hjälp av nya innovationer kan hävda sig i den internationella konkurrensen. Ur Finlands synvinkel är det också viktigt hur andra länder använder medlen från återhämtningsinstrumentet och hurdant samarbete det skapar, eftersom samtidiga och parallella stimulansåtgärder i EU-länderna ökar effekterna av åtgärderna och förutsättningarna för tillväxt i alla medlemsländer. Samtidigt måste man säkerställa att Finlands relativa konkurrensställning inte försvagas i en situation där också konkurrentländerna effektiviserar sin verksamhet med hjälp av stimulansfinansiering.

I bästa fall kommer återhämtningspaketet att öka efterfrågan på kort sikt och fungera som katalysator för investeringar och reformer som behövs för långsiktig tillväxt. Återhämtningsfondens medel kan alltså fungera som hävstång för finländska tillväxtföretag och nya möjligheter för företag som tar sikte på en grön omställning och digitala arbetssätt och som annars inte skulle ha genomförts i det här läget.

Följaktligen välkomnar utskottet regeringens preliminära återhämtnings- och resiliensplan, som överlämnades till kommissionen den 15 mars 2021. Ett av planens viktigaste kriterier för prioritering av integrerade projekt är att privata investeringar påskyndas och att det bildas hävstångseffekter för dem. Enligt regeringens preliminära bedömning kommer programmet att få i gång privata investeringar till ett värde av över 3 miljarder euro, vilket innebär att programmets totala effekt på ekonomin blir över 5 miljarder euro.

Tajming. För att återhämtningspaketet ska åstadkomma stimulans måste projekten genomföras när det förekommer arbetslöshet och annat underutnyttjande av resurser. När krisen upphör kan den ekonomiska tillväxten vara tämligen snabb, vilket innebär att stimulanspaketet inte längre når de ursprungliga målen. Även om konjunkturerna kan infalla vid olika tidpunkter i olika medlemsstater, finns det skäl att påskynda åtgärderna och undvika att understöd företrädesvis beviljas under högkonjukturer.

Avslutningsvis. Återhämtningspaketet bidrar till att medlemsstaternas ekonomier återhämtar sig efter coronakrisen, men det undanröjer inte de bakomliggande orsakerna till problemen i de offentliga finanserna eller risken för en omfattande finanskris på lång sikt. Utskottet anser därför att det är nödvändigt att stärka hållbarheten i EU-ländernas ekonomi på lång sikt och att medlemsstaterna själva ska ansvara för skötseln av sin ekonomiska politik och finanspolitik. De ekonomiska problem som fanns i EU-länderna och euroområdet redan före covid-19-pandemin måste lösas på så sätt att medlemsländerna motiveras att stärka strukturerna i sin egen ekonomi för att säkerställa EU:s skuld hållbarhet och så att förutsättningarna för en hållbar ekonomisk politik stärks på lång sikt. Man bör också främja inrättandet av en skuldsaneringsmekanism inom ramen för Europeiska stabilitetsmekanismen.

Utskottet fäster också uppmärksamhet vid tillämpningen av den allmänna undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten och under vilka omständigheter den skulle kunna upphöra att gälla. På initiativ av Europeiska kommissionen infördes våren 2020 en allmän undantagsklausul i stabilitets- och tillväxtpakten som gör det möjligt för medlemsstaterna att tillfälligt avvika från EU:s budgetkrav, förutsatt att detta inte äventyrar de offentliga finansernas hållbarhet på medellång

Betänkande FiUB 4/2021 rd

sikt. Kommissionen har i sitt meddelande av den 3 mars 2021 (E 23/2021 rd) bedömt att den allmänna undantagsklausulen fortsatt ska vara tillämplig 2022 men att den kommer att upphöra att gälla 2023. Kommissionen konstaterar att den utifrån vårens ekonomiska prognos kommer att göra en samlad bedömning i maj 2021.

Tillämpningen av undantagsklausulen är enligt utskottet fortfarande motiverad, men när den akuta krisen är över måste man avgöra hur stabilitets- och tillväxtpakten och EU:s övriga finanspolitiska regler ska följas och vid behov revideras.

Finlands maximala ansvarsbelopp och anknytande risker

Finlands avgifter till Europeiska unionen har under de senaste åren i genomsnitt varit cirka 2 miljarder euro. Under budgetramperioden 2021–2027 beräknas avgifterna uppgå till i genomsnitt 2,6 miljarder euro (i gängse priser) per år. Höjningen av det årliga taket för betalningsandelar i enlighet med beslutet om egna medel från 1,20 procent till 1,40 procent av samtliga medlemsstaters sammanlagda BNI ökar Finlands kalkylerade årliga maximiansvar beräknat i 2018 års priser från cirka 2,6 miljarder euro under den innevarande perioden till drygt 3 miljarder euro.

Finlands kalkylerade betalningsandel av utgifterna för återhämtningsinstrumentets låneandel på 390 miljarder euro är uppskattningsvis cirka 6,6 miljarder euro (i 2018 års priser). Återbetalningen av detta kapital på 390 miljarder euro ökar Finlands avgifter med cirka 210–500 miljoner euro per år under senare budgetramperioder med början 2028, beroende på återbetalningstiden för lånekapitalet. Dessutom ökar utgifterna för räntorna Finlands EU-avgifter med några tiotals miljoner euro per år.

Medlemsstaterna har också ekonomiska åtaganden av underordnad betydelse. Till exempel kan ett eventuellt ansvar för stöd i form av lån på 360 miljarder euro från återhämtningsinstrumentet realiseras om ett medlemsland inte tillgodoser sitt ansvar för det lån som landet beviljats. Finlands kalkylerade ansvar för detta stöd i form av lån uppgår till sammanlagt cirka 6,1 miljarder euro.

Om en medlemsstat underlåter att betala till unionen och kommissionen begär likvida medel från medlemsstaterna för att täcka unionens lån på 750 miljarder euro, är det maximala beloppet ytterligare begäranden avgränsat till en relativ BNI-baserad andel av den extraordinära och tillfälliga höjningen av taket för egna medel på 0,6 procent. För Finlands del blir det årliga maximibeloppet ytterligare begäranden cirka 1,4 miljarder euro.

En medlemsstat som har försummat betalningen befrias dock inte från sin betalningsskyldighet. Bestämmelserna i artikel 9 i beslutet om egna medel som gäller medlemsstaternas skyldigheter i fråga om skötseln av upplåningen på 750 miljarder euro säkerställer unionens möjligheter att fullgöra sina egna låneförpliktelser, men tryggar samtidigt också medlemsstaternas ömsesidiga ansvar. Likvida medel som eventuellt tillfälligt ställs till förfogande kommer därför att kompenseras utan dröjsmål i enlighet med den tillämpade ramen för korrigering av unionens budget.

Utskottet betonar att kommissionen omedelbart måste vidta nödvändiga åtgärder för att driva in försummade betalningar och se till att betalningsandelarna för de medlemsstater som har betalat

Betänkande FiUB 4/2021 rd

kompletterande betalningsandelar återgår till rätt nivå. Den anknyttande sanktionsmekanismen är mycket strikt, vilket har bidragit till att medlemsstaterna hittills har fullgjort sina finansiella skyldigheter i tid.

Utskottet välkomnar att de maximala åtagandena i beslutet om egna medel har preciserats och blivit mer noggrant avgränsade. Även eventuella framtida nya egna medel kan minska Finlands EU-avgifter. Beloppen och möjligheterna att genomföra dem kommer att bedömas i skrivelser och propositioner som lämnas senare.

Liksom regeringen framhåller utskottet att Finlands eventuella ansvar är betydande. Det är omöjligt att på förhand säga var gränsen för Finlands skuld hållbarhet går, men när man bedömer storleksklassen kan man konstatera att om ansvaret på nationell nivå eller EU-nivå realiseras med tiotals miljarder euro på kort sikt, skulle staten stå inför stora utmaningar. Statsrådet bedömer dock att sannolikheten för att riskscenarierna realiseras är liten. Vid bedömningen av ansvaren är det också nödvändigt att beakta de positiva effekter som medlemskapet i unionen har för Finland.

Riksdagens samtycke och behandlingsordning för förslaget

Besluten om Europeiska unionens egna medel fattas på grundval av artikel 311 tredje stycket i EUF-fördraget samt artikel 106 a i Euratomfördraget. Rådet ska, i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, med enhällighet och efter att ha hört Europaparlamentet, anta ett beslut med bestämmelser om systemet för unionens egna medel. Beslutet träder i kraft när det har godkänts av samtliga medlemsstater i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser.

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande bland annat för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller annars har avsevärd betydelse, eller som enligt grundlagen av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande.

Rådets beslut har jämförts med en internationell förpliktelse som kräver riksdagens samtycke. Dessutom har grundlagsutskottet redan tidigare lagt fast att internationella förpliktelser som har konsekvenser som binder upp riksdagens budgetmakt kräver riksdagens godkännande av andra skäl. Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande (GrUU 14/2021 rd) att det också nu är fråga om en skyldighet som gäller riksdagens budgetmakt och som således med stöd av 94 § 1 mom. i grundlagen förutsätter riksdagens samtycke.

Beträffande behandlingsordningen föreskriver 94 § 2 mom. i grundlagen att beslut om godkännande eller uppsägning av en internationell förpliktelse ska fattas med enkel majoritet. För beslutet behövs dock två tredjedelar av de avgivna rösterna, om förslaget om godkännande av förpliktelsen gäller bland annat grundlagen eller en med hänsyn till Finlands suveränitet betydande överföring av behörighet till Europeiska unionen.

I sitt utlåtande prövar grundlagsutskottet om förslaget gäller grundlagen eller en med hänsyn till Finlands suveränitet betydande överföring av behörighet till Europeiska unionen och om förslaget enligt propositionen ska godkännas genom ett beslut fattat med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna.

Betänkande FiUB 4/2021 rd

Grundlagsutskottet anser att det aktuella paketet på ett sätt som är relevant för den nationella konstitutionen avviker från de etablerade principerna för unionens ekonomiska förvaltning som fastställs i artiklarna 310 och 125 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF). De betydelsefulla nya tolkningarna i frågan ändrar unionens centrala verksamhetsprinciper på ett sätt som i sak kan ses som jämförbart med att det i EU:s sekundärlagstiftning tas in nya förfaranden eller element som är betydande med avseende på förpliktelseerna enligt grundfördragen och som Finland inte har godkänt i samband med att grundfördragen sattes i kraft. Det är således fråga om ett arrangemang som de facto kan jämföras med en betydande överföring av behörighet till Europeiska unionen, och förslaget om detta måste godkännas i riksdagen genom ett beslut fattat med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna, menar grundlagsutskottet.

Finansutskottet tillstyrker rådets beslut om systemet för egna medel och konstaterar med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande att beslutet om riksdagens samtycke ska fattas med två tredjedelars majoritet. Vidare föreslår utskottet att riksdagen godkänner åtta uttalanden. (*Utskottets förslag till uttalanden 1–8*)

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner rådets beslut enligt proposition RP 260/2020 rd.

Beslutet om godkännande ska fattas med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna.

Riksdagen godkänner åtta uttalanden. (Utskottets förslag till uttalande)

Utskottets förslag till uttalanden

1. *Riksdagen förutsätter att återhämtningsinstrumentet betraktas som en extraordinär engångslösning, att arrangemanget inte blir ett prejudikat och att Finland inte godkänner att motsvarande arrangemang upprepas eller blir permanent till sin natur.*
2. *Riksdagen förutsätter att Finland främjar införandet av en gemensam europeisk skuldsaneringsmekanism med tillhörande regler och iakttagandet av no bail out-principen i grundfördraget. Finland förutsätter att varje medlemsstat ansvarar för sina egna skulder så att den riskpremie som bestäms på kreditmarknaden upprätthåller disciplinen i de offentliga finanserna och minskar riskerna.*
3. *Riksdagen förutsätter att Finland inte förbinder sig till åtgärder som omformar Europeiska unionen i riktning mot en asymmetrisk inkomstöverföringsunion. Finland förutsätter arrangemang där ansvaret och makten i fråga om upplåning och låneskötsel ligger i samma händer och inte skiljs åt så att följden blir moralisk risk och större risk för överskuld-sättning. Finland godkänner inte arrangemang som försvagar medlemsstaternas incita-*

Betänkande FiUB 4/2021 rd

ment att sanera sina offentliga finanser och ökar finansierings- och makrostabilitetsriskerna i Europa.

4. *Riksdagen förutsätter att Finland vid behandlingen av medlemsstaternas nationella återhämtningsplaner håller fast vid villkorlighet och sanering av de offentliga finanserna i fråga om alla medlemsländer, inte godkänner att medel beviljas utan trovärdiga strukturella reformer som sanerar de offentliga finanserna och förutsätter att ett villkor för utbetalning av medlen är att man förbinder sig att följa rättsstatsprincipen.*
5. *Riksdagen förutsätter att de medel som fås i enlighet med Finlands program för hållbar tillväxt effektivt sammanställs för ändamål som stöder både återhämtning och långsiktig tillväxt, i synnerhet för forskning och utveckling samt höjning av kompetensnivån.*
6. *Riksdagen förutsätter att Finland iakttar sina etablerade skattepolitiska ståndpunkter och inte godkänner överstatliga skatter som är skadliga för Finland.*
7. *Riksdagen förutsätter att utvecklandet av systemet för Europeiska unionens nya medel inte leder till att Finlands totala skattekvot stiger.*
8. *Riksdagen förutsätter att Finland påverkar EU:s finanspolitiska riktlinjer genom att bygga upp ett effektivt samarbete med medlemsstater som delar de mål som riksdagen ställt upp för EU:s finanspolitik.*

Betänkande FiUB 4/2021 rd

Helsingfors 5.5.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Arto Pirttilahti cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Timo Heinonen saml
medlem Inka Hopsu gröna (delvis)
medlem Heli Järvinen gröna
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Jari Koskela saf (delvis)
medlem Merja Kyllönen
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Matias Marttinen saml
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Sari Essayah kd
ersättare Mari Holopainen gröna
ersättare Riitta Mäkinen sd
ersättare Juha Pylväs cent
ersättare Lulu Ranne saf
ersättare Jussi Wihonen saf (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Hellevi Ikävalko
utskottsråd Mari Nuutila
utskottsråd Ilkka Lahti.

Betänkande FiUB 4/2021 rd
Reservation 1/saf

RESERVATION 1 /saf

Motivering

Allmänt

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner beslutet om systemet för egna medel, som innehåller EU:s fleråriga budgetram (MFF) och EU:s stimulanspaket. Beslutet om egna medel innehåller grunderna för finansieringen av unionens budget för åren 2021–2027. I 2018 års priser är den samlade finansieringen 1087 miljarder euro. Priskorrigeringsmekanismen tillämpar en deflator på 2 procent, vilket ökar värdet på återhämtningspaketet snabbare än den sannolika inflationsutvecklingen.

I beslutet om egna medel ingår också en fullmakt att uppta lån på 750 miljarder euro för finansiering av återhämtningsinstrumentet, vilket ökar Finlands medlemsavgifter med cirka 210 miljoner euro fram till 2058.

Paketet karaktäriseras i många olika sammanhang som extraordinärt, av engångsnatur och noggrant avgränsat. Sannfinländarna anser att det inte har en enda av dessa egenskaper. Paketet uppges också stimulera hela EU:s ekonomi och därmed också vara bra för Finlands ekonomi. Vi anser att paketet inte stimulerar Finlands ekonomi, utan snarare är skadligt för vår ekonomi. Paketet leder till en inkomstöverförings- och skuldunion, och i värsta fall skapar det ett incitament för medlemsländerna att skuldsätta sig ytterligare.

Finlands EU-medlemsavgifter ökar eftersom regeringen misslyckades med förhandlingarna

Finlands andel av EU:s fleråriga budgetram är omkring 16,7 miljarder euro. De årliga EU-medlemsavgifterna uppgår i genomsnitt till 2,6 miljarder euro under nästa budgetramperiod.

Jämfört med den tidigare finansieringsperioden kommer tillväxten att uppgå till cirka 700 miljoner euro. Den stigande medlemsavgiften beror i huvudsak på Storbritanniens utträde ur EU. Förlusten av medlemsavgiftsinkomster till följd av utträdet borde ha kompensats genom en nedskärning av unionens utgifter. Finlands långsiktiga mål har varit att minska den reella nettobetalningsandelen. Regeringen lyckades således inte i förhandlingarna. Enligt oss borde man ha hållit fast vid detta mål.

Det kan förväntas att de ändringar som görs i systemet för egna medel i fortsättningen kommer att antingen höja Finlands medlemsavgift eller på motsvarande sätt försvaga Finlands skatteintäkter.

Finland betalar fortfarande rika länders medlemsavgifter

Finlands andel av betalningskorrigeringarna blir mindre än under tidigare år, men är trots det fortfarande 130 miljoner euro per år. Dessa avgifter gynnar Danmark, Nederländerna, Sverige, Tyskland och Österrike. Trots systemändringen har Finland betalat och kommer enligt förhandlings-

Betänkande FiUB 4/2021 rd

Reservation 1/saf

resultatet att fortsätta betala ut en oskäligen summa andelar enligt systemet för betalningskorriger-
ing till de berörda medlemsländerna. Regeringen måste vidta åtgärder för att slopa systemet med
betalningskorrigerings så att varje medlemslands betalningsandel bestäms utifrån faktiska ekono-
miska uppgifter.

En tätare finansieringsbas skulle öka rättvisan

Traditionella källor till egna medel som finansierar EU:s budget är medel som baserar sig på brut-
tonationalinkomst och mervärdesskatt. Som betänkandet konstaterar gynnar de momsbase-
rade egna medlen de länder där det är vanligt att mervärdesskatt kringgås. Detsamma gäller för BNI-
base-
rade medel. BNI- och momsstatistiken visar i typiska fall siffror som är lägre än de verkliga
värdena i mindre utvecklade länder med lägre nationalprodukt. I de egna medlen ingår således en
oavsiktligt inbyggd transfereringsmekanism mellan länderna. Detta är en systemegenskap som
förenklat beror på att medlemsländerna är alltför olika.

Det är viktigt att förstå att man vid planeringen av eventuella nya egna medel ska inse olikheterna
mellan länderna. De nya egna medlen innebär betydande risker. Kanske kan en bättre finansie-
ringsmetod för EU vara att förbättra beräkningssätten och koncentrera skattebasen när det gäller
traditionella egna medel. Således måste varje medlemsstat i EU åläggas att säkerställa att mom-
sintäkterna och bruttonationalinkomsten motsvarar verkligheten.

Medlet från plast är åtminstone till en början fördelaktigt för Finland

Medlet från plast är inte särskilt skadligt för Finland, eftersom beräkningssättet gynnar länder
som återvinner plast. Fattigare EU-länder får lättnader beträffande medlet från plast. Sannfinlän-
derna motsätter sig obefogade avgiftslättnader. Avsikten med medlet från plast är att samla in nya
egna medel för EU och skapa positiva miljöeffekter, och inte att fungera som en ny transfererings-
mekanism mellan länderna. I och för sig minskar det nya medlet från plast Finlands årliga med-
lemsavgifter med cirka 30 miljoner euro.

De nya egna medlen hotar att minska Finlands skatteintäkter

Europeiska kommissionen har presenterat grundläggande uppgifter endast om plastskatten och
inte heller i fråga om den finns det tillräckliga bedömningar av konsekvenserna för Finlands kon-
kurrenskraft, sysselsättning eller skatteintäkter. När det gäller de övriga nya medlen, mekanis-
men för koltullar, den digitala skatten, intäkterna från utauktioneringen av utsläppsrätter enligt
det reviderade förslaget, skatten på finansiella transaktioner och den gemensamma konsoliderade
bolagsskattebasen saknas helt och hållet alla de uppgifter och konsekvensbedömningar som krävs
också för ett preliminärt ställningstagande. Även om de problem med de nya egna medlen som re-
dan är kända skulle kunna lösas, är det oklart om alla medlemsländer skulle gå med på att införa
dem. För att finansiera återhämtningsinstrumentet måste medlemsländerna välja mellan klart hö-
gre medlemsavgifter och dåligt planerade nya egna medel.

De nya förslag som ska läggas fram senast i juni 2021 är koltullen, den digitala skatten och en ut-
vidgning av utsläppshandeln. Att införa en digital skatt enbart för EU-området innebär risker och

Betänkande FiUB 4/2021 rd

Reservation 1/saf

utesluter naturligtvis stora digitala jättar från skatten. Lösningar bör därför sökas i samband med beredningen av OECD:s pelare 1 och 2.

Senast i juni 2024 bör kommissionen lägga fram förslag till skatt på finansiella transaktioner och till en ny bolagsskattebas. Båda förslagen är problematiska av olika orsaker. En skatt på finansiella transaktioner i hela EU skulle leda till att handeln bedrivs utanför EU och att kostnaderna ökar. Naturligtvis skulle Finland förlora dessa potentiella fiskala inkomster. Den konsoliderade bolagsskattebasen å sin sida ökar skattebördan för finländska koncerner och fördelningskriterierna minskar Finlands skatteintäkter. Sannfinländarna motsätter sig båda förslagen.

Finland arbetar aktivt för att utveckla beskattningen både internationellt och på EU-nivå. Syftet med arbetet är att begränsa den urholkning av samfundsskatten som beror på aggressiv skatteplanering och skattekonkurrens mellan staterna. Samtidigt bör bekämpningen av skattebedrägeri och kringgående av skatt effektiviseras.

De nya egna medlen medför beskattningsrätt för EU. I och med de stigande utgifterna och de nya skatterna kommer EU att ta ett större steg mot en ekonomisk förbundsstat. EU bör inte ges några nya beskattningsrättigheter. Kravet på enhällighet måste bibehållas i EU:s skattepolitik och vid beslut om egna medel. Naturligtvis skulle EU:s beskattningsrätt försämra Finlands skatteintäkter antingen indirekt eller direkt. Alternativt kommer Finlands medlemsavgift att stiga.

Med hänsyn till bristen på konsekvensbedömningar och de betydande risker som är förenade med de nya egna medlen, skulle de andra alternativen för finansiering av EU vara bättre. När det gäller traditionella egna medel bör beräkningssätten utvecklas och mervärdesskattebasen koncentreras.

Återhämtningsinstrumentet

Återhämtningsinstrumentet är en mekanism som utarbetats under coronans täckmantel och som till sina mål och delvis också sin form motsvarar Greklands stödlån 2010, det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet 2011 och den europeiska stabilitetsmekanismen 2012. I fråga om dessa uppgår Finlands exponeringar till 10–15 miljarder euro. Återhämtningsinstrumentet är därför inte unikt. Det kommer att fortsätta med ett förfarande som, om det ändras något, är lätt att genomföra på nytt. Det kan inte heller betraktas som tillfälligt, eftersom det ska gälla fram till 2058.

Att rädda överskuldssatta medlemsländer och den gemensamma valutan är också syftet med Europeiska centralbankens köpprogram för obligationer (över 3 000 miljarder euro), där Finland också har massiva exponeringar. Köpprogrammet har från och med 2015 på ett konstgjort sätt hållit räntorna låga och lättat upp penningmarknaden, vilket har möjliggjort bland annat fortsatt kraftig skuldsättning i Italien. Ökad skuld är inte en lösning på överskuldssättningen, utan det behövs grundliga strukturella reformer. Återhämtningsinstrumentet belönar de medlemsstater som skött sin ekonomi dåligt och låter de välskötta staterna stå för kostnaderna. På så sätt skjuts krisen upp och kommer att stå framför oss förvärrad i framtiden.

Betänkande FiUB 4/2021 rd

Reservation 1/saf

Återhämtningsinstrumentet innebär att EU i allt högre grad omvandlas till en inkomstöverförings-, solidarisk skuld- och skatteunion utan att medlemsstaternas medborgare får komma med synpunkter. Detta är ett allvarligt brott mot den demokrati och öppenhet som EU betonar.

Regeringens och experternas argument för att paketet är nödvändigt är inexakta och kan ifrågasättas. Det finns knappt några konsekvensbedömningar. Den tillväxtfrämjande effekten av återhämtningspaketet har i finansministeriets promemoria uppskattats vara mycket liten. Som motivering till avsaknaden av bedömningar uppges det att det är svårt att göra bedömningar, och det finns inga landsspecifika planer. Är inte detta uttryckligen ett argument för att genomföra stimulansåtgärder på nationell nivå? Stimulansåtgärder på nationell nivå skulle vara genuint noggrant avgränsade för Finland och i verkligheten förbättra vår ekonomi.

De landsspecifika avgifterna och utdelningen i netto visar att det är uppenbart att återhämtningspaketet är ett inkomstöverföringspaket för krisländerna i Medelhavsområdet och de EU-skeptiska länderna i Östeuropa. Det handlar alltså i själva verket inte om ett cäntepaket, inte om ett stimulanspaket, utan om ett paket som köper politisk stabilitet. Paketet kan också tolkas som att de nettobetalande länderna ger efter för utpressning från nettomottagarländernas sida. Om paketet inte genomförs kan det äventyra många länders fortsatta medlemskap i euroområdet och respekten för befintliga skulder. Denna tolkning skulle innebära att paketet ökar den moraliska risken, belönar dålig ekonomi och till och med innebär direkt utpressning, vilket vi absolut inte bör gå med på.

Finland som nettobetalarare av återhämtningsinstrumentet

Finland är nettobetalarare i instrumentet. De största mottagarländerna är inte viktiga handelspartner för Finland. Finansieringen av konkurrentländerna på våra skattebetalares bekostnad leder till att vårt lands konkurrenskraft försvagas. Genom att avslå återhämtningsinstrumentet kan vi använda de medel som är avsedda för andra för att förbättra vårt lands konkurrenskraft samtidigt som vår skuldsatta ekonomi stärks, sysselsättningen förbättras och välfärden återhämtar sig.

Det är fel att dela ut pengar utan motprestation, eftersom det ökar den moraliska risken. De länder som hamnat i svårigheter bör i första hand utnyttja befintliga stödmekanismer med början i Europeiska centralbankens penningpolitiska program och de krediter som Europeiska stabilitetsmekanismen erbjuder. Orsaken till att ESM:s stödordningar inte var godtagbara är att de beviljas som lån och den villkorlighet som är förenad med dessa lån. Finland kan inte acceptera en situation där andra länder kräver bidrag, men inte är beredda att ta emot dem som lån, utan vill ha dem som donationer utan motprestation. Om Finland var överskuldsatt och drabbades av en asymmetrisk chock, skulle vi kunna diktera att det inte duger med ett villkorligt lån, utan vi vill ha donationer i pengar av andra och låneborgen utan övriga villkor?

I expertutlåtandena har det framförts att paketet inte sänker nettomottagarländernas skuldsättning på ett avgörande sätt. Paketets egentliga betydelse är, som det står i yttrandena, politisk och inte ekonomisk. Genomförandet av paketet skulle vara ett budskap till marknaden om att EU-medlemsländerna vid behov är beredda att inkludera varandras skulder i ett solidariskt ansvar. Enligt denna tolkning skulle paketets egentliga värde således vara ett åtagande att kringgå grundfördragen. Enligt Sannfinländarna skulle detta inte ligga i Finlands intresse.

Betänkande FiUB 4/2021 rd

Reservation 1/saf

Kommissionen har förlängt undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten till 2023. Finland måste återgå till stabilitets- och tillväxtpaktens regler så snart som möjligt, och undantagsklausulen ska inte användas för att fortsätta med politiken i de medlemsländer som sköter sin ekonomi vårdslöst.

Risker till följd av ett nej till paketet som avskräckning för Finland

Betänkandet säger att den nya årliga tilläggsavgift på 210 miljoner euro som paketet medför för Finland ända fram till 2058 kan speglas mot fördelarna med EU-medlemskapet. Jämförelsen är obefogad. De här komplexen måste bedömas separat. Endast om det finns en tydlig orsak att jämföra dem kan man göra det. Om Finland exempelvis hotades av uteslutande från EU, eller om EU skulle kollapsa om Finland inte godkände återhämtningspaketet, skulle det vara motiverat med en jämförelse.

Om Finland för sin del avslår det nu föreslagna paketet, kommer regeringarna i de övriga medlemsländerna säkert att uttrycka sin besvikelse på många olika sätt. Å andra sidan är det bra att komma ihåg att medborgarna i Tyskland förde landets deltagande i paketet till författningsdomstolen, och i Sverige var vänstern och sverigedemokraterna emot paketet, medan moderaterna röstade blankt. Om vi avslår paketet blir vi inte ensamma. Många andra är också emot det.

Om Finland uteblir från instrumentet kan det jämföras med att Frankrike och Nederländerna föllde EU:s konstitutionella fördrag. Följden blev inte en förlust av politiskt kapital, utan av nya förhandlingar.

Om Finland inte går med i paketet skulle den fleråriga budgetramen inte förverkligas i den form som planerats och medlemsländerna skulle bli tvungna att föra nya förhandlingar. Till dess att de har slutförts skulle EU under förhandlingarnas gång fortsätta med den senaste gällande budgeten som underlag. De länder som vill delta i återhämtningspaketet kan genomföra det också utan Finland.

Engångskaraktär och användning av medlen.

I betänkandet kallas återhämtningsinstrumentet en extraordinär och tillfällig åtgärd. Redan nu har det förts diskussioner om att det kommer att behövas ett nytt paket. Man har också funderat på att arrangemanget ska bli permanent. Planerare och beslutsfattare kan ha som baktanke att sätta paketet i kraft tillfälligt och extraordinärt, och att det senare så småningom blir större och permanent. 35 år är en så lång tid att man lika väl kan tala om ett permanent arrangemang i stället för en engångsföreteelse.

EU har aldrig på ett tillförlitligt sätt kunnat övervaka användningen av sina medel i medlemsländerna, så det finns skäl att betvivla att EU kommer att kunna göra det nu. Återhämtningsinstrumentet skulle på kort tid tilldela många länder massiva summor. Tillsynen kräver en stor organisation och förhindrar inte heller missbruk och korruption.

Användningen av medel i Finland

Betänkande FiUB 4/2021 rd

Reservation 1/saf

Finansutskottet tog ställning till den nationella användningen av medlen i samband med programmet för hållbar tillväxt (SRR 6/2020 rd). Sannfinländarna kom med en reservation där vi kritiserade bland annat prioriteringarna i programmet och de obetydliga konsekvensbedömningarna.

I Finland måste alla ekonomiska och andra satsningar läggas på att förbättra näringslivets och i synnerhet exportindustrins konkurrenskraft. Tyngdpunkten bör ligga på att sänka energi- och transportkostnaderna, främja produktiviteten och forskningen samt lindra beskattningen av arbete och företagande. Dessutom ska försörjningen och servicen för pensionärer och andra som inte är i arbetslivet tryggas. Det finns en utmärkt möjlighet till detta om Finland inte deltar i återhämtningsinstrumentet och använder de sparade medlen till förmån för det egna folket. Det bäddar för tillväxt även i andra länder.

Tajming

Konjunkturpolitiskt sett är återhämtningspaketet fel tajmat. Till följd av ECB:s penningpolitiska åtgärder, de nationella budgetstimulansåtgärderna och vaccinerna har ekonomin återhämtat sig avsevärt eftersom pandemin förväntas upphöra. Till exempel i USA talas det allmänt om risken för överhettning och överskuldsättning. Det är sannolikt att hela återhämtningspaketet inte är så nödvändigt som betänkandet vill låta påskina.

Den centrala frågan som bör diskuteras är om den rättsliga grunden för hela stimulanspaketet har försvunnit, eftersom pandemin håller på att ge med sig. Det ökade antalet vaccinationer och framför allt de verksamma vaccinerna har minskat smittfallen. Dessutom har medborgarna handlat berömvärt i olika länder. Samhällsekonomierna har i stor utsträckning börjat växa, och stimulanspaketet kan i själva verket sätta fart på tillväxten för mycket.

Finlands maximala ansvarsbelopp och anknytande risker

Regeringens påstående om noggrann avgränsning är tvivelaktigt. I förslaget definieras inte återbetalningen av paketets medel på ett bindande sätt. Det finns en betydande risk för att något land före förfallodagen 2056 visar sig vara inkapabelt att betala sin andel, varvid Finlands borgensåtaganden realiserar. Den noggranna avgränsningen av Finlands exponeringar stöder sig på att Finlands ansvar också i problemsituationer, när något land inte klarar av sina betalningar, kan uppgå till högst 1,4 miljarder euro per år.

I och med paketet får EU rätt att göra underskottsbudgetar, finansiera dem med en gemensam skuld och för dessa ändamål samla in medel från medlemsstaterna i form av olika skatter. Det innebär ett steg mot en förbundsstat, vilket varken i Finland eller någon annanstans har debatterats tillräckligt och därför finns det inget demokratiskt mandat för det. Ett centralt problem i den federalistiska utvecklingen är att vi förlorar en del av vår budgetsuveränitet och samtidigt ökar inkomstöverföringarna från Finland och Finlands ansvar för andra länders skulder, vilket på lång sikt försvagar Finlands skuld hållbarhet och statens förmåga att klara av sina uppgifter utan stora utgiftsnedskärningar.

Denna ändring innebär att det i framtiden skulle vara lättare att fortsätta på samma linje och tänja på grundfördragen. Eftersom paketet inte väsentligt förbättrar situationen för överskuldssatta län-

Betänkande FiUB 4/2021 rd
Reservation 1/saf

der och det alltid uppstår kriser, är det sannolikt att tröskeln för att ingå ett nytt paket kommer att vara permanent lägre. Eftersom det redan nu har varit mycket svårt att motsätta sig paketet och vi av inhemska och utländska krafter har blivit avskräckta i syfte att godkänna det, är det sannolikt att vi heller inte kommer att kunna stoppa nästa paket.

Av detta följer också att vi nu måste protestera mot paketet, även om det är svårt och vi blir föremål för massiva påtryckningar. Det skulle annars vara ännu svårare att motsätta sig nästa paket. Sannfinländarna anser att det ligger i både Finlands och EU:s intresse att paketet faller.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar rådets beslut enligt proposition RP 260/2020 rd och

att riksdagen godkänner åtta uttalanden utöver de uttalanden som finansutskottet redan har godkänt. ***(Reservationens förslag till uttalanden)***

Reservationens förslag till uttalanden utöver de uttalanden som ingår i betänkandet

- 1. Riksdagen förutsätter att regeringen kategoriskt vägrar delta i arrangemang som ökar inkomstöverföringarna och den ekonomiska solidariteten mellan EU-länderna.*
- 2. Riksdagen förutsätter att regeringen snarast utarbetar ett nationellt reservbetalningssystem för den händelse det inträffar omfattande störningar i euroområdet.*
- 3. Riksdagen förutsätter att regeringen främjar planeringen och inrättandet av en skuldsaneringsmekanism för EU-länderna.*
- 4. Riksdagen förutsätter att regeringen främjar upprättandet av en mekanism på EU-nivå som möjliggör ett kontrollerat utträde ur euron.*
- 5. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder om Finlands medlemskap i Europeiska monetära unionen ger oss nettofördelar eller nackdelar.*
- 6. Riksdagen förutsätter att regeringen omprövar vår nationella ekonomiska politik och vårt medlemskap i den monetära unionen, om medlemskapet i den monetära unionen bedöms medföra negativa ekonomiska nettoeffekter.*
- 7. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder sig på att ratificeringen av de egna medlen och återhämtningsinstrumentet misslyckas i något av medlemsländerna och vidtar behövliga politiska åtgärder.*
- 8. Riksdagen förutsätter att Finland vid planeringen av EU:s egna medel inte kommer att godkänna nya avgifter för företagssektorn (CCCTB), som ökar skattebördan för finländska koncerner och minskar Finlands skatteintäkter.*

Betänkande FiUB 4/2021 rd
Reservation 1 /saf

Helsingfors 5.5.2021

Ville Vähämäki saf
Jari Koskela saf
Sami Savio saf
Lulu Ranne saf
Jussi Wihonen saf

Betänkande FiUB 4/2021 rd
Reservation 2 /kd

RESERVATION 2 /kd

Motivering

Med coronakrisen som förevändning ska Europeiska unionen nu ta ett stort steg mot integration utan någon bred principiell debatt om vart EU är på väg. Regeringens proposition till riksdagen om systemet för Europeiska unionens egna medel innehåller element som på ett betydande sätt ändrar unionens karaktär och verksamhet. Samtidigt kommer unionen på ett kreativt sätt att kringgå och tänja på sina egna centrala regler och principer. Beslutet om EU:s egna medel och det återhämtningsinstrument som ingår i beslutet binder de finländska skattebetalarna i årtionden till en solidarisk skuld och högre medlemsavgifter. I beslutet öppnas dessutom dörren för beskattning på EU-nivå, som inte heller skulle ha kommit på fråga utanför kristid. Kristdemokraterna anser att det finns en risk för att beslutet om EU:s egna medel undergräver unionens rättsliga grund, inskränker den nationella suveräniteten och riksdagens budgetsuveränitet samt unionens legitimitet i medborgarnas ögon.

Finlands regering har motiverat godkännandet av EU:s återhämtningsinstrument med dess extraordinära karaktär och engångsnatur, men de främsta EU-ledarna har tolkat instrumentet som att det möjliggör nya skuldmekanismer. I ett sakkunnigutlåtande till finansutskottet bedöms det att den finanspolitiska kapacitet som nu skapas sannolikt kommer att bli ett permanent och till och med expanderande arrangemang. Det finns därför skäl att ifrågasätta återhämtningsinstrumentets engångskaraktär. Genom att åberopa instrumentets unika karaktär har regeringen undvikit att diskutera eventuella scenarier som för unionen vidare i en riktning som ur Finlands synvinkel är ofördelaktig. Unionen kommer också i framtiden att beröras av olika kriser, och om beslutet om EU:s egna medel antas kommer tröskeln att sänkas för att tillgripa gemensam upplåning och utvidga avgifterna av skattenatur. En ökning av det solidariska ansvaret och de ökade skatterna skulle innebära en ökning av Finlands betalningsbörda som nettobetalarland. Finland drar inte ekonomisk nytta av återhämtningsinstrumentet, utan vår betalningsandel blir större än den del som motsvarar landets storlek.

Återhämtningsinstrumentet för oss allt längre bort från en linje som så långt som möjligt betonar medlemsstatens eget ansvar, marknadsdisciplin och no bail-out-principen. Kristdemokraterna ser i beslutet om EU:s egna medel betydande problem med den rättsliga grunden, de ekonomiska konsekvenserna och unionens godtagbarhet. Kristdemokraterna har lagt fram ett eget alternativ där Finland inte är bundet till den gemensamma skulden.

Rättslig grund för beslutet om egna medel och konsekvenser för Finlands budgetsuveränitet

Genom återhämtningsinstrumentet ges Europeiska kommissionen befogenhet att på unionens vägnar uppta 750 miljarder euro i lån på kapitalmarknaden mot EU:s budget. Av detta ska 390 miljarder euro användas för bidrag och 360 miljarder euro för lån till medlemsstaterna. Den tidigare vedertagna tolkningen av EU:s grundfördrag i fråga om beslutet om EU:s egna medel möjliggör inte solidarisk skuld mellan medlemsländerna. En central princip i grundfördragen är att varje medlemsstat svarar för sin egen ekonomi och för sina skulder. I artikel 125 i EUF-fördraget

Betänkande FiUB 4/2021 rd
Reservation 2 /kd

förbjuds medlemsstaterna och unionen att överta medlemsstaternas skulder och andra ansvarsåtaganden. Den mest problematiska punkten utgörs av artikel 310 i EUF-fördraget, enligt vilken unionens budget måste vara i balans och därför inte får finansiera sin verksamhet genom lån. Med tanke på Finlands och EU:s framtid är det avgörande att säkerställa att förfarandet följer överenskomna principer och bemyndiganden.

Den rättsliga grund som användes för återhämtningsinstrumentet skulle också ha förutsatt att alla kriterier för fördelning av medel bygger på följder av en naturkatastrof eller en därmed jämförbar plötslig händelse och inte på ekonomiska uppgifter och sysselsättningssiffror före krisen. Villkorligheten i återhämtningsinstrumentet förverkligas i stor utsträckning genom den europeiska planeringsterminen. Men det måste erkännas att rekommendationerna från planeringsterminen heller inte hittills har följts på önskat sätt, och medlemsstaterna kan selektivt genomföra rekommendationer.

Grundlagsutskottet har i sitt beslut (GrUU 14/2021 rd) fastställt att riksdagens beslut om godkännande av beslutet om EU:s egna medel ska fattas med två tredjedelars kvalificerad majoritet. Grundlagsutskottets beslut visar att godkännandet av återhämtningsinstrumentet innebär en överföring av befogenheter från nationell nivå till EU-nivå. Detta har också varit min egen syn på ändringen av avtalet om egna medel.

Inom ramen för återhämtningsinstrumentet ska merparten av fondens medel beviljas som stöd, inte som lån. Då utgör de utgifter för unionens verksamhet. Grundlagsutskottet påpekar att det är nytt att unionen tar lån på kapitalmarknaden för utgifter i form av bidrag. I sitt tidigare utlåtande ansåg grundlagsutskottet att propositionen till denna del principiellt var en öppning för en ny verksamhetsmodell och således också mycket problematisk med tanke på artikel 310.1 i EUF-fördraget. Dessutom föreföll förslaget vara problematiskt i sak med avseende på artikel 125 i EUF-fördraget, eftersom det innebar att unionen skulle ta på sig en skuld med solidariska drag och vidta åtgärder i frågor som enligt grundfördragen ligger på medlemsstaternas ansvar. Enligt utredning till grundlagsutskottet har unionens institutioner av hävd tolkat jämviktsprincipen enligt artikel 310 i FEUF som ett hinder för att finansiera årliga omkostnader med lån. Även om det lån som ska tas upp med stöd av fullmakten i beslutet om egna medel inte ska ingå i budgeten, anser utskottet att det inte är oklart att unionen med hjälp av återhämtningspaketet faktiskt balanserar upp EU:s budget med lån. (GrUU 14/2021 rd).

Av konstitutionella skäl vill grundlagsutskottet i sitt tidigare utlåtande att stora utskottet och statsrådet fäster allvarlig uppmärksamhet vid nödvändigheten av att ha som mål att dels begränsa unionens upplåning och medlemsstatens anknytande direkta eller indirekta ansvar för EU-stöd i form av bidrag, dels säkerställa ett kontrollerbart totalt ansvar och budgetsuveränitet för medlemsstaten. Över lag ansåg utskottet följaktligen att återhämtningsfinansieringen i form av bidrag är särskilt problematisk i konstitutionellt hänseende. Utskottet anser att det aktuella paketet inte har utvecklats tillräckligt i detta avseende, inte ens till följd av de ändringar som gjorts med anledning av juridiska avdelningens yttrande. (GrUU 14/2021 rd).

Grundlagsutskottet anser att arrangemanget som helhet kan betraktas som ett sådant nytt arrangemang för finansiering av omkostnader som, om det blir vanligare, hotar budgetens ställning en-

Betänkande FiUB 4/2021 rd

Reservation 2 /kd

ligt grundfördraget och som Finland inte kan anses ha gett sitt samtycke till vid behandlingen av anslutningsfördraget eller senare ändringar i fördragen. (GrUU 14/2021 rd).

Konsekvenser för Finlands ekonomi

En solidarisk skuld som varar i flera årtionden och högre medlemsavgifter hotar vår ekonomiska bärkraft. Finlands utdelning från återhämtningsinstrumentet har kontinuerligt minskat jämfört med de ursprungliga kalkylerna, eftersom vår ekonomiska tillväxt har lidit mindre än väntat av coronapandemin. I somras förväntades Finland få cirka 3,2 miljarder euro tillbaka från återhämtningsinstrumentet. Finlands kalkylerade betalningsandel av återhämtningspaketet är fortfarande uppskattningsvis 6,6 miljarder euro, varav vi nu väntas få tillbaka 2,1 miljarder euro. Utöver betalningsandelen på 6,6 miljarder euro är vårt ansvar för stödet i form av lån sammanlagt cirka 6,1 miljarder euro, om en eller flera borgensansvariga medlemsstater inte klarar av att fullgöra sina skyldigheter. Om Finland självt hade tagit lånet på marknaden skulle vi ha fått det billigare. Högre medlemsavgifter kan i framtiden kräva skärpta skatter.

Flera ekonomiska experter har konstaterat att återhämtningsinstrumentet, som huvudsakligen riktar sig till södra Europa, inte har några betydande direkta återverkningar på vår export. Finlands ledande stimulansforskare, PD Juha Tervala, har konstaterat att återhämtningspaketets nettoeffekt på Finlands ekonomi inte kan vara negativ, eftersom instrumentet stimulerar Syd- och Östeuropa på bekostnad av Väst- och Nordeuropa. Återhämtningsinstrumentet kan försämra både balansen i de offentliga finanserna och den ekonomiska tillväxten i Finland. Enligt Tervala stöder den vetenskapliga litteraturen inte tanken att det också för Finlands export är viktigt att stimulera de sydeuropeiska nettomottagarländerna. Vesa Vihriälä, arbetslivsprofessor i ekonomi, håller med Tervala om att instrumentet i princip inte är till stor nytta för Finlands export. Emeritusprofessorn i ekonomi Matti Virén har konstaterat att effekterna för Finland är starkt negativa. PD Peter Nyberg, före detta överdirektör för finansmarknadsavdelningen vid finansministeriet, har å sin sida konstaterat att instrumentet inte är nödvändigt för att hantera följderna av coronapandemin.

Dessutom kommer återhämtningsinstrumentet konjunkturpolitiskt för sent, orsakar överhettning i små samhällsekonomier, snedvrider konkurrensen till förmån för andra EU-länder och försvagar Finlands relativa konkurrensställning.

Grundlagsutskottet instämmer bara delvis i propositionens motivering till lagstiftningsordning (s. 45). Där står det att i och med beslutet ökar Finlands ansvar inte på ett sätt som kan äventyra finska statens möjligheter att fullgöra sina skyldigheter enligt grundlagen. Beslutet om egna medel enligt kommissionens förslag skulle begränsa utarbetandet av unionens budgetramar och riksdagens budgetmakt till utgången av 2058. Det är enligt grundlagsutskottet fråga om en långvarig begränsning av budgetmakten, och effekterna är svåra att definiera exakt. Det är svårt att förutse till exempel räntenivån eller betydelsen av att medlemsstater eventuellt lämnar unionen. I sitt tidigare utlåtande påpekar utskottet att det här arrangemanget, liksom till viss del de egna medlen i allmänhet, är förenat med en sekundär statsgaranti. (GrUU 14/2021 rd).

I internationellt perspektiv ligger Finlands offentliga borgensförbindelser på en hög nivå. Borgensförbindelserna inom Finlands offentliga finanser och statsfinansiering var de högsta i förhållan-

Betänkande FiUB 4/2021 rd **Reservation 2 /kd**

de till totalproduktionen bland EU-länderna 2018. I detta sammanhang beaktas dock inte de ökande EU-åtagandena.

Alternativ till gemensam skuld

Det hävdas ofta att det inte finns något alternativ till återhämtningsinstrumentet. Men vi kristdemokrater har alltsedan de inledande diskussionerna framhållit att EU:s fleråriga budgetram och återhämtningsinstrument kunde ha hållits åtskilda. Återhämtningsinstrumentet kunde ha öppnats endast för de länder som vill delta. Varje medlemsstat ska ansvara för sin egen ekonomi och genomföra behövliga strukturella reformer. Instrument som återhämtningspaketet bara fjärrar länderna från sunda ekonomiska principer.

Kristdemokraterna har systematiskt pekat på problemen med återhämtningspaketet och behovet av en bred offentlig debatt, eftersom paketet på ett betydande sätt förändrar unionens karaktär och verksamhet. Vi är inte emot stimulansåtgärder, utan det faktum att åtgärderna innebär att medlemsstaterna binds upp vid en gemensam skuld och inkomstöverföringar i strid med de grundläggande principerna. Med krisen som täckmantel är det oansvarigt att vara med och driva vidare förslag som förändrar unionens grundläggande karaktär jämfört med vad vi tidigare har åtagit oss i och med EU-medlemskapet. Kristdemokraterna vill respektera EU:s grundfördrag och hålla fast vid det som man kommit överens om tillsammans. Upprepade ”kreativa lösningar” som tänjer på grundfördragen hotar det europeiska samarbetet och undergräver unionens trovärdighet. Enligt en färsk EU-utredning anser sex av tio finländare att unionen utvecklas i fel riktning.

I samband med beredningen av EU:s budgetram och återhämtningsinstrumentet framhöll statsrådet att det fanns skäl att föra en tillräcklig offentlig debatt i frågan både i hemlandet och i Europa. Detta skedde dock inte, utan man kom snabbt överens om paketet mellan EU-ländernas regeringschefer och dessutom stämplades dokumenten inledningsvis i stor utsträckning som hemliga, vilket var problematiskt och bidrog till att ställa hinder för den offentliga debatten. Enligt uppgifter i medierna har statsrådets kansli dessutom diskuterat med en EU-tjänsteman om ratificeringen av beslutet om egna medel. Promemorian om diskussionen har hemligstämplats. I medierna har det trots allt läckt ut en varning om att paketet kommer att fällas och på så sätt har man velat påverka debatten i frågan och riksdagens ståndpunkt.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen inte godkänner rådets beslut enligt proposition RP 260/2020 rd.

Helsingfors 5.5.2021

Sari Essayah kd